

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Laboratorul Orientare Școlară și Profesională

**PROGRAM INFORMATIZAT
DE
CONSILIEREA CARIEREI**

București

2001

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

Laboratorul Orientare Școlară și Profesională

**PROGRAM INFORMATIZAT
DE
CONSILIEREA CARIEREI**

Autori:

Dr. Mihai JIGĂU - coordonator

Petre BOTNARIUC - asistent de cercetare

Mihaela CHIRU - asistent de cercetare

Speranța CÎRLEA - asistent de cercetare

Diana Aurelia GHINEA - asistent de cercetare

București

2001

CUPRINS

INTRODUCERE.....	3
UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR INFORMATICE ÎN CONSILIEREA ȘI ORIENTAREA CARIEREI	15
PROGRAM INFORMATIZAT DE CONSILIEREA CARIEREI	15
JUSTIFICAREA TEMEI	15
OBIECTIVELE SISTEMULUI	16
CONSIDERAȚII TEORETICE	16
POSSIBILITĂȚI OFERITE.....	18
CONSIDERAȚII TEHNICE	23
GHID DE UTILIZARE PENTRU PROGRAMUL INFORMATIZAT DE CONSILIEREA CARIEREI ..	24
INSTALAREA PROGRAMULUI.....	24
UTILIZAREA PROGRAMULUI.....	26
BIBLIOGRAFIE.....	28
ANEXA 1	30

INTRODUCERE

Scopul prezentului proiect de cercetare constă în identificarea acelor indicatori-cheie relevanți pentru actul consilierii și activitatea științifică desfășurată de consilieri și care pot fi incluși ca elemente operaționale ale unui Program Informatizat de Gestiune a Datelor Personale Obținute în Activitatea de Consilierea Carierei (PICC).

Prezentul program, alături de *Educația 2000* (destinat orientării școlare) face parte dintr-o serie de instrumente specifice domeniului *Tehnologiile Informatice și de Comunicare în Consilierea Carierei* și care sunt dezvoltate de Laboratorul Orientare Școlară și Profesională pentru a-și confirma rolul de for metodologic al rețelei naționale a Centrelor de Asistență Psihopedagogică.

Schema logică a programului cuprinde **trei** capitole (în funcție de specificul problematicii beneficiarilor actului de Consilierea Carierei):

- copil / elev,
- student,
- adult;

fiecare cu următoarele subcapitole:

- date biografice,
- date despre familie,
- date despre școlaritate / studii / stagii de formare,
- date despre ruta profesională,
- trăsături de personalitate (interese, motivații, aspirații, aptitudini, atitudini).

Fișa a fost trimisă tuturor Centrelor de Asistență Psihopedagogică din țară (în 41 de județe), pentru a obține un *feedback* asupra conținutului, graficii și modului de structurare a datelor.

S-au primit răspunsuri de la 18 CAPP (46% din lotul inițial de sondaj).

Considerațiile exprimate de repondenți pe marginea instrumentului propus au fost apreciate drept responsabile, de tip expert, în sensul ameliorării relației consilier-client.

Ca urmare a propunerilor din teritoriu, s-au conturat următoarele:

- Consilierii apreciază utilitatea unui astfel de instrument pentru înregistrarea datelor despre clienții lor, cu atât mai mult cu cât perspectiva folosirii noilor Tehnologii Informatice și de Comunicare este mai apropiată în timp.
- Două Centre folosesc deja modele de fișe elaborate la nivel local, în funcție de aspectele care se regăsesc cu o oarecare frecvență la clienții lor și care prezintă relevanță pentru activitatea de consiliere. Aceste fișe sunt pe suport hârtie, una relativ simplă, iar cealaltă mai detaliată.
- Structura fișei, cu trei categorii de date, răspunde bine, în principiu, nevoii de consemnare a datelor semnificative despre clienți.

UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR INFORMATICE ÎN CONSILIEREA ȘI ORIENTAREA CARIEREI

Tehnologiile informatice nu sunt un scop în sine sau o alternativă modernă la serviciile oferite de consilier, ci doar un instrument de care acesta se servește pentru ca de actul consilierii și orientării să beneficieze câți mai mulți clienți și într-un mod mai eficient.

Începuturile utilizării tehnologiilor informatice în consiliere sunt marcate de „jocurile de simulare” și cele de „sprijinire a luării deciziilor” cu privire la carieră. Dezvoltarea explozivă a tehnologiilor din domeniul informaticii a făcut ca în scurt timp „oferta” pieței în această arie să fie extrem de bogată.

Istoria utilizării tehnologiei informatice în consilierea și orientarea școlară și profesională este strâns legată de dezvoltarea tehnologică în acest domeniu, de apariția de calculatoare puternice, cu mari resurse de memorie capabile să stocheze baze de date importante, de utilizare a CD-ROM-urilor, sistemelor multimedia și conectările prin cablu ale ordinaratoarelor.

M. Offer (1998) face o clasificare a tipurilor de programe informatice utilizate în consilierea și orientarea școlară și profesională. Autorul identifică:

1. jocuri și simulări: programe create pentru a fi folosite ca „jocuri comerciale”, de formare în școli profesionale, cu tematică educativă, conexă carierei profesionale,
2. programe de „punere în corespondență”, de căutare a profesiei „potrivite”: programe menite să „aleagă” pentru un client dintr-o listă de slujbe pe cea potrivită în funcție de caracteristicile individului,
3. profile personale obținute prin autoevaluare: programe care „realizează” un profil psihologic pe baza unor chestionare,
4. programe de căutare a informațiilor: programe de (re)găsire a datelor stocate, după anumite criterii, în baze de date, de mărimi și complexități variabile, programe de furnizare de informații în scopul conștientizării oportunităților,

5. programe de informare cu privire la rețeaua școlilor și instituțiilor de educație și formare profesionale,
6. programe de sprijinire a luării deciziilor: programe care ajută indivizii în analizarea factorilor ce influențează sau de care trebuie ținut cont în luarea unei decizii, „propunând” căi și variante de urmat,
7. programe de sprijin în elaborarea unui CV, redactarea unei scrisori de prezentare sau completarea unor formulare tipizate,
8. programe de dezvoltare a aptitudinilor de căutare a unei slujbe,
9. aplicații cross-curriculare,
10. teste psihometrice pentru măsurarea unor aptitudini, trăsături de personalitate etc.,
11. sisteme multimedia: programe complexe care înglobează mai multe categorii de date (sunet, imagini, texte).

Diferitele programe ce utilizează resursele tehnologiilor informatice pentru consiliere și orientare se deosebesc prin:

- scop,
- structura și conținutul informațiilor stocate,
- procedura de utilizare (autonomă sau asistată de consilier),
- modelul teoretic de orientare a carierei pus în practică,
- raționalitate și profesionalism,
- suportul tehnic utilizat.

Pentru a înțelege complexitatea și dificultatea alcătuirii de programe informatizate care să fie eficiente în consilierea și orientarea carierei, să luăm ca exemplu doar aspectele ce trebuie avute în vedere, simultan, despre fiecare din miile de profesii și ocupații existente și care pot fi caracterizate prin:

- aria de extindere (ca număr de persoane care le practică),
- tipul de activitate desfășurată,
- resursele de satisfacție profesională pe care le oferă,
- cerințele de acces (inclusiv accesibilitatea și „vizibilitatea” criteriilor de admitere),
- criteriile de succes profesional în domeniu,
- “deschiderea” profesiei spre alte domenii sau niveluri superioare de activitate,

- “zonarea” profesiei și “dependența” acesteia de anumite arii geografice, contexte socio-economice și culturale,
- instrumentele și uneltele de lucru utilizate,
- dominanța ocupării pe medii, sexe, niveluri de școlarizare etc.
- salarizarea, condițiile de mediu al muncii, concediile etc.

Aceste seturi de caracteristici trebuie corelate de fiecare dată, cu mult mai numeroasele variabile ce descriu un individ și, inclusiv, cu cerințele angajatorilor. Rezultă o extrem de complexă bază de date și care poate fi făcută operațională doar cu un program deosebit de elaborat. Acest fapt se întâmplă deoarece aria caracteristicilor individuale nu are aceeași configurație cu cea a ocupațiilor.

Există și programe menite să-l ajute pe consilier în procesul de orientare, prin oferirea unei strategii de abordare, a unor alternative și soluții, considerând procesul consilierii ca o activitate ce presupune o construcție sistemică, rațională, stadială și fundamentată pe o concepție operațională viabilă.

Sistemele de consiliere și orientare a carierei asistate de tehnologiile informaționale sunt în continuă dezvoltare și sporire a profesionalismului programelor și reprezintă, totodată, un mijloc important de management al informațiilor oferite utilizatorilor.

Tehnologia favorizează mobilitatea (mașină, avion, tren etc.), inclusiv cea virtuală: prin Internet, fax, telefon (inclusiv cel mobil).

Potențialul tehnologiilor informatice de a opera schimburi imediate și directe de date, de orice natură, duc la „comprimarea” spațiului și timpului, necesare în situațiile tradiționale de comunicare, susțin „crearea” de relații și instituții, care, în cazul particular al consilierii, orientării și plasării forței de muncă au un imens impact social și importanță economică.

Sistemele computerizate utilizate în consilierea și orientarea școlară și profesională pot avea programe simple sau complexe de sprijin al consilierului sau pot fi total independente de acesta.

Inițial, s-a pornit cu utilizări simple ale calculatoarelor, pentru stocarea unor informații (adrese de școli, universități, întreprinderi, liste de profesii etc.), facilitarea aplicării unor chestionare de interese, aptitudini, motivații, tipărirea unui profil ocupațional etc. Deținătorii acestor programe erau serviciile speciale de consiliere și orientare școlară și profesională care aveau resurse materiale importante. Treptat, pe măsură ce computerele personale au devenit mai accesibile multor școli, întreprinderi și persoane particulare, aceste programe de

informare, evaluare și orientare s-au extins și au devenit un bun public.

Progresiv, programele devin interactive prin programare și construcție, permițând beneficiarilor să aleagă diferite căi de răspuns etc. și, important, să vadă implicațiile diferitelor decizii sau opțiuni asupra viitoarei cariere alese (“viitoruri alternative”), deschizându-se, astfel, perspectiva înțelegerii depline a procesului și mecanismelor luării deciziei.

Programele informatizate de consiliere și orientare școlară și profesională pot explora maximal situațiile ipotetice (cu toate efectele lor în diferite planuri), făcându-i pe beneficiari conștienți de complexitatea lumii muncii, competențele profesionale necesare, oportunitățile de formare existente etc.

De la început, prin aceste programe, s-a vizat ca utilizatorul să-și formeze o imagine de sine corectă, să devină conștient de consecințele alegerilor sale, să-și construiască o strategie realistă de atingere a unei anumite cariere prin învățare, să-și exerseze aptitudinile, formeze noi deprinderi etc., și să cunoască mai îndeaproape ce presupune exercitarea unei profesii. Din acel moment, utilizarea tehnologiilor informatice în consilierea și orientarea școlară și profesională au devenit o practică relativ curentă.

Programele, sistemele de programe și bazele de date sunt din ce în ce mai complexe, mai științific elaborate, acționează în rețele din ce în ce mai extinse și permit îmbogățirea lor continuă cu date și informații actualizate.

În ultima vreme s-au creat sau sunt în lucru sisteme mult mai elaborate de consiliere și orientare școlară și profesională și de plasare a forței de muncă prin semnalarea într-un program-rețea a locurilor de muncă vacante sau prin “înscrierea” și autoprezentarea solicitanților în conformitate cu o listă-standard de informații și competențe avute de clienți, angajatorii urmând să-i aleagă în mod nemijlocit.

Sistemele dezvoltate pentru utilizarea directă de către clienți în scopul căutării de locuri de muncă sau pentru informare și utilizare prin intermediul Internet-ului, reprezintă o nouă etapă în sprijinul pe care-l pot acorda tehnologiile informatice în consiliere și orientare. Față de această ofertă și în condițiile unei descentralizări efective, fiecare școală, întreprindere, facultate poate achiziționa și folosi un astfel de program sau poate să-și întocmească unul propriu.

Conștientizarea de către client a întregii oferte de programe, posibilitățile de ocupare și cursurile de formare existente și oferite de diferite instituții, autoevaluarea etc. rămân obiectivele centrale ale acestor programe.

Programele de asistare prin computer a clienților în căutarea celei mai potrivite alegeri

cu privire la carieră au grade diferite de independență față de consilier: de la instrumente auxiliare de evaluare și informare, până la programe destinate explicit utilizării individuale. Totuși, de cele mai multe ori, o anumită intervenție a consilierului se produce, înainte sau/și după utilizarea acestor programe.

Cât privește rata de utilizare a programelor (mai ales a celor “publice”, accesibile pe Internet care nu au un „contor de vizitare”) există date incerte, cât și cu privire la gradul de încredere acordat de clienți “soluțiilor” oferite de computere, impactului psihologic și, implicit, punerea lor în practică. Unii beneficiari tind să acorde credit consultării unor programe informatice de consiliere a carierei datorită “neutralității”, în comparație cu “sfatul” oferit de consilier, părinți, profesori sau colegi. Alte persoane, dimpotrivă, acordă mult mai mare importanță discuției cu consilierul și soluțiilor propuse de acesta, mai ales cei nehotărâți, cu unele probleme afectiv-emoționale, cu eșecuri anterioare sau cu o imagine de sine nesatisfăcătoare.

Discuția în această categorie de probleme (tehnologii informatice - consilier) va balansa continuu între “mecanic și uman” și “oferirea de informații și consiliere” în alegerea carierei. Oricum, practicienii consilierii și orientării atrag atenția asupra faptului că beneficiarii trebuie să fie pregătiți “intelectual, emoțional și fizic” pentru utilizarea aplicațiilor informatice în susținerea de care au nevoie pentru alegerea carierei.

În prezent, de pildă, există deja programe de simulare a unui interviu, instalate pe computere și care permit învățarea de tip interactiv. “Realitatea virtuală” va permite, în curând, chiar simularea unei “experiențe de muncă” în ocupația selectată de client, făcând, astfel, aceste programe mult mai atractive. În această situație, diferența între informare și orientare se estompează, iar consilierul nu este eliminat din acest proces.

Tendința actuală este de a integra sub-programele, într-unul complex și complet, care să-l “conducă” pe client de la (auto)evaluare, informare despre cursurile de formare existente și piața muncii, luarea deciziei, autoprezentare etc. până la identificarea locului de muncă vacant și angajare. În acest stadiu de dezvoltare a tehnologiilor informatice (și mai ales cel viitor) se va pune, cu siguranță întrebarea: Ce poate face consilierul și nu poate face computerul?

Sunt destui specialiști care contestă utilitatea și eficiența computerelor în consilierea și orientarea carierei. Aceste obiecții au în vedere lipsa de acuratețe a informațiilor introduse în bazele de date, gradul relativ redus de completitudine și actualitate, lipsa de gradualitate a acestora în funcție de cerințele și solicitările diferiților clienți.

Se recunoaște, totuși, necesitatea utilizării tehnologiilor informatice în consiliere și orientare, dar rezervând folosirea acestora doar pentru efectuarea de calcule statistice, corelații, probabilități sau stocarea de informații curente despre clienți, instituții educative sau întreprinderi.

Un alt aspect, deloc de neglijat, este acela că tehnologiile informatice oferă invariabil același tip de “consiliere și orientare” indiferent de elementele suplimentare pe care un consilier le observă sau clientul le prezintă, fapte “ignore” de computer, acesta, desigur, acționând strict în limitele programului său și concepției sau manierei de a “face” consiliere ale programatorului. Aspecte care țin de anumite valori, motivații, istoria personală a individului, credințe, stereotipuri sau alte aspecte subiective, nu sunt luate în “procesare” de computer în oferirea unui sprijin sau propunerea unei sugestii nuanțate pentru client.

Fie și numai faptul că profesia ocupă o însemnată parte din viața fiecărui individ și-i asigură acestuia resursele financiare pentru existență, constituie un argument puternic pentru a considera consilierea și orientarea o activitate care trebuie să fie profund individualizată și flexibilă. În luarea unei decizii cu privire la carieră și exercitarea unei profesii nu există căi unice și răspunsuri adevărate în orice situație, ci mereu alte și alte alternative, în funcție de dinamica mediului înconjurător, în sens larg, și problematica individului. În aceste cazuri, computerul ar trebui să fie „capabil” să învețe și nu numai să redea ceea ce a fost “instruit” să facă.

Tehnologiile informatice și de comunicare deja au favorizat apariția de noi domenii și forme de muncă, au facilitat munca în sine, în extrem de numeroase arii ale activității umane, au sporit cantitatea de date cu care se operează simultan și rapid etc. și, în cazul consilierii carierei, au sporit considerabil accesul clienților la diferite categorii de informații și servicii de asistență.

Totodată, trebuie remarcat faptul că noile tehnologii utilizate în informare și comunicare pot adânci anumite discrepanțe sau inegalități deja existente, anume între cei care au sau nu aceste echipamente, știu sau nu să le utilizeze, posedă sau nu programe de calitate, performante și legal achiziționate, cunosc sau nu limba engleză (limba dominantă a comunicațiilor pe Internet), lucrează sau nu în rețea cu instituții, agenții sau cu alți specialiști. Internet-ul promovează - inevitabil - modelul cultural al sursei emitente a programului, bazei de date, site-ului etc., utilizatorul având accesul liber la acestea dacă posedă un terminal și cunoaște limba de lucru utilizată.

Ecranele “tactile”, care permit accesul la programele interactive de consiliere și

orientare școlar-profesională, ameliorează semnificativ gradul de utilizare de către categoriile de clienți nealfabetizați în tehnologiile informatice și de comunicare, dar care știu să citească și au cunoștințe minime cu privire la utilizarea calculatorului.

În consecință, până în prezent, tehnologiile utilizate în informare și comunicare au “acoperit” următoarele arii ale activității de consiliere și orientare școlară și profesională:

- autoevaluare, diagnostic,
- gestiunea datelor despre clienți (“fișe electronice” pentru urmărirea și evaluarea serviciilor oferite),
- furnizarea de informații care să răspundă cerințelor de educație și formare profesională ale clienților,
- oferirea de informații cu privire la locurile de muncă disponibile,
- sprijinirea luării deciziei cu privire la carieră,
- sprijinirea planificării dezvoltării carierei (educație, formare, angajare, viață personală),
- formare profesioniștilor practicieni ai consilierii carierei.

Dezvoltarea explozivă a comunicațiilor electronice și implicit, resursele de informare de o imensă amploare care sunt posibile prin Internet, fac din acesta un mijloc extrem de util în căutarea și găsirea unui loc de muncă. Pe această cale, este posibil totodată, crearea unei adrese proprii de E-mail, completarea unor „formulare electronice” de căutare a unei slujbe etc.

În consilierea și orientarea școlară și profesională se pot utiliza diferite sisteme tehnologice (și acest lucru se întâmplă de multe decenii), cum ar fi imaginile și sunetele înregistrate pe film, benzi video, discuri magnetice sau “platformele” unor grupuri și rețelele transnaționale de comunicare, e-mail, video-conferințe, paginile web etc.

Utilizarea resurselor noilor tehnologii informatice în consilierea și orientarea școlară și profesională prezintă numeroase avantaje care constau în:

- ameliorarea raportului număr de clienți/consilier,
- scăderea costurilor sociale ale consilierii și orientării,
- creșterea posibilităților de stocare, regăsire, manipulare și combinare a diferitelor

seturi de variabile (despre caracteristicile personale, ocupații, instituții etc.) și care pot oferi răspunsuri imediate unei largi categorii de clienți,

- sporirea gradului de autonomie a beneficiarilor față de consilieri,
- contactarea directă a surselor de informare care poate avea durate considerate convenabile de către fiecare (personalizarea timpului de acces la informații),
- oferirea unei experiențe repetabile, care facilitează învățarea și reținerea informațiilor,
- sporirea gradului de realism al situațiilor de muncă utilizate ca exemple și sursă de informație (prin simulare electronică),
- furnizarea de informații într-un mod extensiv,
- creșterea flexibilității modului de prezentare a datelor, fapt care permite organizarea și selectarea imediată a informațiilor după mai multe criterii (de exemplu: ocupațiile pot fi clasificate, analizate sau asociate după diferite caracteristici sau cerințe, desigur, atâtea specificații câte au fost introduse în sistem).

Pe de altă parte, noile progrese tehnologice și informatice utilizate în consilierea și orientarea școlară și profesională au și o serie de dezavantaje, printre care amintim:

- receptarea informațiilor este dominant pasivă, neparticipativă,
- reducerea posibilității de a obține informații noi sau diferite, de a pune întrebări sau de a exersa anumite situații ipotetice,
- sensibilitatea relativ redusă a programelor de consiliere și orientare la diferențele individuale ale clienților,
- dificultatea utilizării acestor programe de către unitățile școlare sau instituțiile mici, fără resurse care să le permită achiziționarea de echipamente informatice necesare rulării programelor respective,
- depersonalizarea actului consilierii, prin “mecanizarea” comunicării.

Printre numeroasele tipuri de *site*-uri existente se numără și cele care abordează sprijinirea persoanelor în găsirea unui loc de muncă.

În prezent, proporția celor care apelează la serviciile oferite de Internet în găsirea unui post pentru a se angaja este încă redusă, dar lucrurile evoluează rapid în sensul atragerii a cât mai multor clienți. În linii mari, *site*-urile sunt construite pentru a adăposti:

- oferte de locuri de muncă,
- depunerea de CV-uri pentru a fi contactate persoanele în vederea interviului și angajării,
- oferte de consiliere și orientare profesională.

În țara noastră sunt deja operaționale programe informatice destinate orientării carierei și plasării forței de muncă. Amintim printre acestea:

1. Sistemul Electronic de Mediere a Muncii (SEMM) care operează în rețea ca un serviciu național electronic de informare și facilitare a medierii și plasării forței de muncă, utilizat, simultan, de cei care caută o slujbă și angajatori (programul facilitând „întâlnirea” celor două părți). Programul este utilizat de *Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă* (adresa acestuia este: <http://www.semm.ro>).
2. Programul de informare în vederea orientării școlar-profesionale menit să faciliteze identificarea rețelei școlilor din România, după diferite criterii, precum: nivelul de învățământ, profilul unităților școlare, județul, localitatea, alte date utile (nume, adresă, telefon, fax etc.). Programul este elaborat de *Centrul Național de Resurse pentru Orientare Profesională* și va fi utilizat de *Centrele Județene de Asistență Psihopedagogică*.
3. Programe de (auto)evaluare psihologică, a intereselor profesionale etc. adaptate sau elaborate de unele proiecte naționale (Informare și Consiliere privind Cariera) sau firme private.

Unele programe (elaborate în alte țări) sunt de tip integrat și conțin toate categoriile de informații necesare în alegerea carierei. Printre acestea sunt de menționat prin complexitate și modul de concepție sunt: Discovery (SUA), Choices (Canada) etc.

Programele informatice utilizate în consilierea carierei sunt excelente instrumente pentru stocarea, reactualizarea și reorganizarea informațiilor după diferite criterii, dar nu pot cu nimic egala spontaneitatea, creativitatea, empatia în relația psihoafectivă specială inerentă „întâlnirii” consilier-client.

Aceste programe trebuie privite, cel puțin deocamdată, ca instrumente de sprijin a muncii consilierului și nu o alternativă la activitatea acestuia.

PROGRAM INFORMATIZAT DE CONSILIEREA CARIEREI

Justificarea temei

Acest proiect răspunde unei nevoi specifice muncii de consiliere și orientare școlară și profesională, aceea de stocare, gestiune și prelucrare facilă a datelor înregistrate la ședințele de consiliere.

Faptul că școala trebuie să ofere servicii de consiliere și orientare școlară și profesională pentru fiecare elev, este în ultimă instanță o garanție a **democratizării învățământului**. Astfel, nici un elev nu trebuie să fie descoperit în fața exigențelor actuale ale pieței muncii prin necunoașterea oportunităților de educație, formare și muncă și necunoaștere obiectivă a personalității proprii. Programul *PICC* oferă profesorului consilier posibilitatea de a stoca și prelucra cu mai multă ușurință informații utile procesului de OSP despre fiecare elev.

De asemenea, programul vine în întâmpinarea cerinței de **„europenizare a serviciilor de orientare”** în cadrul statelor membre UE, care presupune uniformizarea serviciilor de orientare, prin utilizarea unei structuri de fișă psihopedagogică similară cu cele utilizate la nivel continental. Astfel, datele obținute despre un elev prin consemnările în această fișă electronică sunt comparabile cu cele din fișele utilizate în spațiul european.

Spre deosebire de alte programe informatizate de OSP existente în străinătate, care permit și lucrul individual al elevilor, programul *PICC* este destinat exclusiv profesorilor consilieri pentru gestiunea datelor obținute în ședințele de consiliere.

O activitate sistematică de consiliere și OSP în școală, atât de necesară pentru „dezvoltarea armonioasă a personalității elevului, ameliorarea și înlăturarea aspectelor atitudinale și psihocomportamentale negative ce pot apare” (Tomșa, 1999), nu se mai poate realiza fără utilizarea unor mijloace moderne de prelucrare a datelor.

Dat fiind că există situații în școlile noastre în care cadrele didactice sunt depășite de elevi în ceea ce privește abilitățile de utilizare a calculatorului, se impune o **„a doua alfabetizare”** în domeniul informaticii; am considerat necesar ca prin acest program să

determinăm consilierii școlari să se familiarizeze cu utilizarea PC-ului.

Obiectivele sistemului

Programul *PICC* are următoarele obiective:

- stocarea datelor despre clienții ședințelor de consiliere școlară sau a studenților/adușilor în cazul *CIO / INFOTIN*;
- sortarea datelor înregistrate după diverse criterii;
- obținerea de date statistice atât la nivelul școlii, cât și la nivel interșcolar/național.

Posibilități de extindere

Programul constituie o formă incipientă de instrument util în activitatea de consiliere și orientare școlară și profesională. Acesta a fost construit în perspectiva extinderii lui în viitor prin adăugarea la fișa electronică psihopedagogică și a altor instrumente informatizate de consiliere și orientare cum sunt: programe de testare a aptitudinilor (Ioptions); rubrica *Semne de Carte* la adrese de Internet care au diferite servicii sau instrumente de OSP; tehnici de căutare a unui loc de muncă; bază de date cu informații despre oportunitățile de studiu și de muncă; diferite exerciții de autocunoaștere, facilități de consiliere la distanță (conexiune e-mail, opțiune de chat); jocuri și simulări educativ-formative; facilități de punere în corespondență a datelor de personalitate cu oportunitățile existente; profile de personalitate; facilități de căutare a informațiilor; de simulare a luării deciziilor etc.

Considerații teoretice

O funcție importantă a școlii este și cea de orientare școlară și profesională. Școala trebuie să fie interesată de ceea ce se întâmplă după terminarea studiilor, mai exact, de continuarea studiilor în conformitate cu interesele și abilitățile absolvenților și de buna lor integrare socială și profesională.

În acest sens, școala are datoria să **identifice sistemul de valori, motivațiile, interesele și profilul psihologic** ale elevilor, să dezvolte la aceștia abilități de autocunoaștere și de luarea deciziei.

Teoriile moderne din domeniul OSP arată că, pentru a surprinde evoluțiile din planul personalității elevilor, este necesară **începerea procesului de consiliere individuală și orientare școlară și profesională încă de la vârstele mici**. Acest proces trebuie continuat pe toată perioada școlarității.

S-au identificat un număr de **parametri psihologici** care trebuie monitorizați, cum ar fi: performanțele școlare pe arii curriculare, interese, aptitudini, motivația, coeficient de inteligență, potențial creativ etc.

Până nu demult, aceste date erau consemnate în fișele psihopedagogice, însă interpretarea acestora se făcea de către profesorii diriginți, care nu aveau întotdeauna abilitatea psihologică necesară. Adeseori, fișele psihopedagogice nu mai erau consultate la încheierea unui ciclu de învățământ în vederea unei orientări adecvate în conformitate cu trăsăturile psihoindividuale ale elevilor.

Noile tehnologii ale informației și comunicării oferă posibilitatea de a stoca și prelucra cu mai mare ușurință datele despre indivizi, de a furniza date statistice și de a gestiona informațiile necesare activității de consiliere și orientare școlară și profesională.

În prezent are loc un proces de transformări sociale care se manifestă în plan economic, politic și cultural. În activitatea de **orientare și consiliere vocațională** ne interesează aspecte precum: transformări ce au loc pe piața muncii, natura competențelor necesare pentru încadrarea în muncă, aspecte ridicate de libera circulație între statele membre ale Uniunii Europene, dezvoltarea abilităților de a face față unei societăți în permanentă transformare.

Activitatea de orientare profesională a început în țara noastră încă din deceniul trei al secolului trecut. Acest fapt atestă o oarecare tradiție în domeniu, însă, se poate spune că, în contextul actual al încadrării în structurile europene, se impune o reconsiderare a bazelor de organizare a activității de orientare profesională. Această reconsiderare presupune adecvarea conținuturilor și metodelor activității de OSP la noile realități ale economiei de piață. Pe lângă aceasta, apare necesitatea „europenizării serviciilor de orientare profesională” (Veiga, 1992), fapt ce nu poate fi realizat fără utilizarea potențialului oferit de noile tehnologii informatice.

Programul *PICC* realizează doar o gestiune a informațiilor despre elevi, fără a fi un inventar de soluții pentru diferite situații de viață. Din acest motiv, consilierul este cel care decide categoriile de informații pe care le va consemna în fișa psihopedagogică electronică la fiecare elev în parte.

Consilierul se va documenta referitor la natura schimbărilor ce au loc în lumea

ocupațiilor și a formării profesionale și va ține cont de acestea în procesul de consiliere individuală sau de grup cu elevii. Programul *PICC* oferă posibilitatea stocării informațiilor referitoare la abilitățile personale ale elevilor atât în ceea ce privește competențele profesionale dovedite de aceștia, cât și abilitățile de comunicare, de relaționare umană etc..

Posibilități oferite

Relația consiliere individuală/consiliere de grup. Așa cum am arătat mai înainte, calculatorul poate gestiona și prelucra cu mai mare ușurință datele despre elevi în procesul de consiliere. El nu reprezintă însă un înlocuitor al consilierului. Spre exemplu, se pot stoca cu ajutorul calculatorului informații despre ședințele de consiliere individuale sau chiar de grup, dar acesta nu poate fi folosit în timpul efectiv al ședințelor de consiliere.

Programul poate fi utilizat atât în ședințele tradiționale de consiliere, în care relația de *comunicare este de tip față în față*, cât și în procesul de *consiliere la distanță* (în formele sale de: convorbire telefonică, prin e-mail etc.). Am putea spune că, dacă în cazul ședinței de consiliere de tip față în față este mai puțin indicat a se introduce datele direct în calculator în timpul întrevederii, în cazul comunicării la distanță, datele despre client pot fi introduse direct în baza de date a programului fără a interfera cu procesul de consiliere propriu-zis.

Programul poate fi extins pentru a fi funcțional pe web și pentru a permite prelucrarea datelor statistice la nivelul unui județ sau la nivel național.

Noile tehnologii de tip **servere web** (limbaje de programare pentru baze de date cum sunt PHP, SQL, Pearl, ASP etc.) permit schimbul și prelucrarea datelor cu orice formă de bază de date standard. **PICC** utilizând programul **Microsoft Access** permite extinderea programului pentru a fi accesibil și funcțional pe web.

Considerații referitoare la **specificul relației de consiliere în cazul utilizării calculatorului** pentru gestionarea informațiilor.

Avantajele pe care le oferă un program informatizat de consiliere și orientare:

- prelucrarea mai facilă a datelor despre clienți;
- stocarea mai ieftină a datelor;
- înlesnirea transmiterii datelor;

- înlăturarea inconvenientelor referitoare la distanțele temporale și spațiale dintre client și consilier;
- oferirea unei alternative viabile în contextul schimbării radicale a naturii muncii în era societății informaționale;
- compatibilitate cu învățarea la distanță și învățarea permanentă, prin facilitarea noii forme de *consiliere la distanță*.

În ceea ce privește confidențialitatea datelor, se utilizează sistemul datelor de identificare cu parolă (cu toate că și aceste date pot fi decriptate).

Limitele utilizării *PICC*:

- inexistența computerelor în multe unități din rețeaua școlară;
- lipsa de pregătire a personalului didactic în domeniul tehnologiilor de informare și comunicare;
- piedică potențială în calea comunicării directe, care reprezintă elementul cel mai important în relația de consiliere;
- nu răspunde altor obiective ale procesului de consiliere, în afara celui de identificare a datelor despre client.

Am convenit să introducem și rubrica *ADULȚI*, întrucât procesul de consiliere școlară implică în calitate de beneficiari, pe lângă elevi și: cadre didactice, părinți/tutori, autorități școlare; în plus, din necesitatea de a corela activitatea de OSP cu **educația adulților** și cu serviciile centrelor INFOTIN.

Fișele psihopedagogice electronice sunt destul de cuprinzătoare, în sensul că permit introducerea unui număr foarte mare de categorii de date. S-a încercat totuși păstrarea titlurilor de rubrici la un nivel de generalitate ridicat, pentru a evita redundanța. Gestionarea unui volum de date foarte mare se justifică prin **rolul proactiv** al consilierii, prin care se încearcă „prevenirea situațiilor de criză personală, educațională și socială” (Tomșa, 1999), cât și „dezvoltarea personală, educațională și socială a elevilor”.

Laturile consilierii: autocunoaștere, informare, corelare. Calculatorul poate doar furniza și prelucra date, însă decizia aparține prin excelență elevului și reprezintă un proces

continuu de autocunoaștere și descoperire a realităților înconjurătoare: sociale, economice, politice etc.

Câmpuri inteligente de stocare a datelor. Pentru a evita introducerea eronată a datelor de la tastatură, în acele câmpuri/celule care presupun un anumit tip de date s-a considerat utilă restricționarea tipurilor de date ce pot fi introduse. Acest fapt nu exclude riscul greșelilor de tastare, dar le evită pe cele inadmisibile cum ar fi introducerea unor cifre în câmpul de nume și prenume. Astfel, câmpul pentru data curentă a ședinței de consiliere se completează automat la selectarea acesteia; câmpurile pentru date anterioare când au avut loc anumite evenimente nu acceptă decât date de tip ”date calendaristice”. Rubrica *Vârstă* este condiționată de rubrica clasă și invers (astfel pentru vârsta de 15 ani câmpul clasa nu va putea fi completat cu o cifră mai mică de 10 sau cu o cifră mai mare de 15). Celula *Nume și Prenume* nu acceptă introducerea de cifre etc.

Există, în funcție de situația vizată și de specificul obiectivelor urmărite, mai multe **tipuri de abordare: medicală, socială, psihologică, pedagogică.**

În ce privește **abordarea medicală**, programul (această secțiune este indicat să fie folosită în colaborare cu medicul școlii sau exclusiv de medicul școlii) permite înregistrarea unor indicatori referitori la „procesele de creștere și dezvoltare biofizică a individului, la starea de sănătate, la condițiile și regimul de viață, precum și la deciziile dependente de acești factori”. (Tomșa, 1999).

În ceea ce privește **abordarea socială**, programul permite înregistrarea datelor despre problemele materiale și culturale ale elevului, despre modul său de viață, despre situația familiei sale etc.

Abordarea psihologică vine în întâmpinarea problemelor ce țin de caracteristicile de personalitate ale elevilor. Pentru acest tip de abordare se vor monitoriza parametri precum: capacități cognitive (calcul numeric, reprezentări spațiale etc.); abilități motorii (dexteritate manuală, ambidextrie, echilibru, ritm etc.); abilități artistice; creativitate (pentru desen, pictură, muzică etc.).

Abordarea pedagogică

În acest context se vor monitoriza parametri precum: performanțele școlare la diferite discipline, rămânerea în urmă la anumite discipline etc.

În cadrul programului **PICC**, în funcție de cazurile concrete întâlnite, se pot introduce date despre diferite aspecte specifice. Acest fapt nu constrânge la o înregistrare diferențiată a datelor, ci permite o **abordare interdisciplinară** a procesului de consiliere și asistență psihopedagogică.

Pentru a facilita **compararea datelor** despre abilitățile și interesele elevilor cu datele despre exigențele și oportunitățile sociale ale pieței muncii **PICC** oferă în meniul **Instrumente** la opțiunea **Potrivire** posibilitatea de a deschide simultan o fereastră cu datele despre personalitatea elevului cât și alta/altele cu date despre oportunitățile de continuare a studiilor sau pe piața muncii pe care le poate compara.

O altă rubrică importantă a programului o reprezintă opțiunea de **Strategia de lucru** și a momentului în care ne aflăm cu procesul de consiliere. Aici pot fi notate atât strategia generală adoptată în rezolvarea unei probleme concrete ale elevului, cât și acțiunile întreprinse în rezolvarea problemei și momentul în care ne aflăm în desfășurarea activității. Există în această rubrică buton pentru introducerea informațiilor despre **Identificarea Situației, Stabilirea Soluției, Procedeele de Acțiune**.

Programul poate fi îmbogățit cu un inventar al metodelor utilizate în consiliere, scurtă descriere a acestora și exemple tipice de utilizare a diferitelor tehnici, diferite aplicații, jocuri care pot fi transpuse pe calculator. Ex.: *Tehnica stingerii comportamentelor nedorite* sau a *Desensibilizării sistematice*, o listă a etapelor ce trebuie parcurse cu căsuțe în care se bifează în dreptul fiecăreia pe măsură ce s-a realizat obiectivul respectiv, fișă pentru tehnica rațional-emoțională (*RET*). Utilizarea fișelor pentru tehnicile specifice de consiliere reprezintă un instrument pentru autoevaluarea activității consilierului și pentru dezvoltarea abilităților metacognitive.

Secțiunea Surse informative. Aici pot fi găsite surse relevante de informare, precum și o bibliografie recomandată pentru consilierii școlari.

- ***** Orientarea școlară și profesională a tinerilor rezidenți în zone defavorizate.** București, ISE-CNROP, 2001.
- ***** Ghid de consiliere școlară.** București, CNC, 2001.
- Jigău, Mihai. **Consilierea carierei.** București, Editura Sigma, 2001.

- Offer, Marcus. **Information Technology in Careers Education and Guidance. An historical perspective, 1970-1997.** În: Taking Issue. Debates in Guidance and Counselling in Learning. London.1998
- Tomşa, Gheorghe. **Consilierea și orientarea în școală.** București, Viața Românească, 1999.
- Tomşa, Gheorghe. **Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi.** București, Viața Românească, 1999.
- Veiga, R.; Leve, M.; Watts, A.; Offer, M.; Sampson, J.; Buttler, F. Nouvelles tendances, défis et technologies de l'orientation professionnelle transnationale – Troisième conférence européenne sur le rôle de l'informatique dans l'orientation professionnelle. Nurnberg, Berlin. Educational and vocational guidance. Nr. 54/1993 IAEVG 1992

Resurse web:

www.cnrop.ise.ro

www.ise.ro/osp

www.estia.ise.ro

www.eurostage.org

Observații

La deschiderea programului, se alege populația țintă: *Elevi, Studenți și Adulți*. În meniul principal se găsește secțiunea **Consiliere de grup/Tehnici de investigare a grupurilor**, unde se vor trece fișe pentru sociograme, metoda aprecierii obiective a personalității, testul sociometric. Elevii sunt sortați în ordine alfabetică și numerotați. Există o fișă cu numărul curent al elevilor, în care se completează răspunsurile la întrebările: „Cine doresc să fie colegul de bancă? Cine doresc să fie șeful clasei? Dacă aș avea o problemă personală, căruia dintre colegii mei i-aș destăinui-o?”. Apoi programul va afișa un grafic cu primii trei elevi (în ordine descrescătoare) care sunt: cel mai dorit coleg de bancă; cel mai dorit lider al clasei; cea mai de încredere persoană din clasă. Programul oferă avantajul că la anumite probe nu mai este necesară completarea datelor pentru fiecare elev în parte, ci se face în comun.

Opțiunea **Ședințe** permite vizualizarea conținutului tuturor informațiilor din ședințele înregistrate anterior: data, tema și alte aspecte semnificative.

În *Fișa individuală pentru elevi* există o căsuță care să poată fi bifată în funcție de caz, dacă este vorba de elevi cu *Capacități deosebite* sau cu *Cerințe educative speciale*. La selectarea acestei căsuțe se deschide o nouă fereastră pentru completarea detaliilor.

La *Informații despre elev* se permite analiza comparativă sub formă de tabel a datelor despre capacitățile personale, opțiunile și interesele elevului și despre poziția profesorului de o anumită specialitate, părintelui, dirigintelui, consilierului).

Programul va fi îmbogățit și cu un chestionar de încadrare în grupe profesionale sau profil de asemănare cu unul din cele șase tipuri de personalitate identificate de J. Holland: realist, intelectual, social, convențional, întreprinzător și artistic.

Considerații tehnice

Programul este conceput ca o aplicație în **Microsoft Access**.

Întrucât se poate presupune ca unele școli nu au licență de utilizare a pachetului de programe Microsoft Office, ar putea fi indicată transformarea aplicației într-un program a cărui funcționare să fie independentă de orice licență (**Microsoft Office**), dar întrucât majoritatea cabinetelor ai căror consilieri au fost implicați în programul de formare „*Informare și Consiliere privind Cariera*” au fost dotate cu calculatoare ce au și licență pentru Microsoft Office 2000, am convenit ca programul să rămână ca aplicație de **Microsoft Access**. Acest fapt ar încuraja pe directorii de școală să intre în legalitate, prin achiziționarea licenței pentru soft-urile utilizate.

În cazuri speciale când softul este solicitat de consilieri care nu dispun de licență pentru Microsoft Office, așa cum am precizat și în ghidul de utilizare a programului, aceștia pot solicita la Institutul de Științe ale Educației - Laboratorul Orientare Școlară și Profesională o versiune funcțională din versiunile mai vechi de **Microsoft Office** sau o aplicație independentă.

GHID DE UTILIZARE PENTRU PROGRAMUL INFORMATIZAT DE CONSILIEREA CARIEREI

Programul informatizat de consilierea carierei **PICC** este realizat ca o baza de date în **Microsoft Access 2000**. Pentru folosirea acestuia, este necesară existența pachetului de programe **Microsoft Office 2000**. La cererea utilizatorului se poate furniza și o variantă a programului ce poate funcționa pe orice versiune de **Microsoft Office**.

PICC este un instrument practic de gestionare a datelor relevante despre clienți în procesul de consiliere și OSP. Acesta este conceput pentru a gestiona date despre trei categorii de populație țintă: **elevi, studenți și adulți**.

Programul poate fi folosit și retroactiv, în sensul că datele înregistrate la ședințele anterioare de consiliere pot fi introduse în calculator, dacă se consideră necesară stocarea și prelucrarea acestora.

Programul va fi, în mod normal, distribuit în rețeaua CAPP din țară la acele cabinete care au în dotare un calculator personal (PC) cu configurația minim necesară pentru buna funcționare a programului de: Pentium I cu HDD 1,2 Gb, 16 Mb RAM.

Consilierii din rețeaua universitară a Centrelor de Informare și Orientare (CIO) sau a Centrelor INFOTIN care doresc să utilizeze programul în activitatea lor, îl pot procura gratuit de la Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Orientare Școlară și Profesională și-l pot utiliza cu respectarea drepturilor de autor. Din considerente etico-profesionale, programul nu poate fi distribuit altor persoane/consilieri practicanți fără acordul Institutului de Științe ale Educației.

Instalarea programului

Pentru instalarea acestui program se parcurg următorii pași:

- se creează pe calculatorul propriu un director special **PICC**
  - după lansarea sistemului dublu click pe icoana *My computer*
  - dublu *clac* pe *C*
  - apoi *clac* dreapta și alegerea opțiunii *New*

- se tastează **PICC** și se apasă *Enter* (în acest moment a fost creat un nou director)
- se copiază fișierul *picc.mob* de pe discheta pe care a fost primit în directorul nou creat *PICC*
  - deschidem din nou icoana *My computer*;
  - facem dublu clic pe *Floppy A:*;
  - se selectează fișierul *picc.mod* făcând clic pe acesta;
  - se copiază cu *clic* (pe butonul din) dreapta (al mouse-ului) pe numele fișierului selectând opțiunea *Copy*;
  - alegem din bara de locație discul *C:* (*dacă aceasta nu este vizibilă se va selecta din meniul View opțiunea Toolbars apoi Address bar*);
  - *deschidem directorul PICC* făcând dublu clic pe numele acestuia;
  - după ce s-a deschis directorul *PICC* facem clic pe butonul din dreapta mouse-ului în interiorul ferestrei și alegem opțiunea *Paste*);
- se verifică utilizarea programului: deschidem directorul în care se află programul și facem dublu clic pe fișierul *picc.mod*.

În mod normal, la apelarea acestei comenzi, se lansează în execuție automat programul **Microsoft Access**, care încarcă structura bazei de date pentru procesul de consiliere. Se intră în program prin alegerea unui nume de utilizator (un nume scris într-un cuvânt, de exemplu pentru utilizatorul cu numele Georgescu Nicolae se poate alege *username*-ul **gnic** sau simplu **nic**, sau **gnicolae**, sau **georgescunicolae**), apoi se alege o parolă care poate fi orice combinație de litere și cifre de la tastatură (fără semne speciale și fără spații între ele, cu o lungime a numelui cuprins, de regulă, între 4 și 8 caractere).

Se simulează apoi o ședință de consiliere prin introducerea unor date aleatorii.

Se închide programul.

Pentru familiarizarea cu facilitățile oferite se redeschide programul și se încearcă din meniul de statistici obținerea unor informații despre presupusele ședințe de consiliere.

Consilierul utilizator este sfătuit să testeze, chiar de la început, toate facilitățile de prelucrare a datelor, astfel încât să aibă o imagine adecvată despre informațiile introduse în baza de date în urma ședințelor de consiliere pe care le susține.

În cazul în care la comanda dublu clic a *mouse*-ului pe numele fișierului programul nu este lansat automat, ne asigurăm ca avem instalat pe calculator programul **Microsoft Access** (alegem din bara de start opțiunea **Programs**, apoi **Microsoft Access**), îl deschidem și din meniul principal apelăm succesiv comenzile: *File, Open, C:\PICC\picc.mod*. Rezultatul acestei serii de comenzi va fi deschiderea programului informatizat de consiliere a carierei (PICC).

Dacă programul **Microsoft** nu este disponibil pe calculator, atunci contactăm administratorul de calculatoare în vederea instalării programului.

Utilizarea programului

I. După ce ne-am asigurat ca programul este funcțional pe calculatorul propriu, putem începe prin stabilirea unei **strategii de utilizare a programului**.

1. Aceasta înseamnă să ne planificăm ce fel de date vom înregistra cu prioritate în urma ședințelor de consiliere, la câți elevi, la ce fel de elevi (doar la cei cu cerințe speciale sau cu capacități deosebite? același tip de date la o clasă întreagă? etc.) toate acestea trebuie să fie în strânsă concordanță cu nevoile specifice ale comunității, școlii, clasei, elevilor, consilierului.

2. Această planificare este bine să fie scrisă pe hârtie și periodic să fie revizuită. Aceste strategii de colectare a datelor vor fi trimise și la Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Orientare Școlară și Profesională, pentru posibile ameliorări viitoare ale programului.

II. Completarea bazei de date

1. Consilierul utilizator, la început, va completa datele de identificare: *nume de utilizator și parola* (în cazul unor centre, când la același calculator au acces mai mulți consilieri de la școli diferite, este necesar ca fiecare să lucreze într-o bază de date individuală, astfel încât fișele să nu se amestece).

2. Apoi consilierul utilizator va alege din meniu tipul de client pentru care va înregistra date: *Elev, Student, Adult*.

NOTĂ: Secțiunile *Student* și *Adult* sunt concepute pentru cazul **Centrelor de Informare și Consiliere** din universități și, respectiv, pentru **Centrele INFOTIN**. Dar și în

cabinetele școlare se pot înregistra date despre părinți ai elevilor sau despre profesori în aceste fișe electronice. Astfel, se va alege secțiunea *Adult*. Dacă se consiliază un student frate/tutor al unui elev al școlii, se va alege secțiunea *Student*.

Pentru a nu vicia ședința de consiliere prin întreruperi de introducere a datelor în calculator, fapt care ar putea periclita procesul de comunicare deschisă dintre consilier și client, se va continua procedura uzuală de notare a datelor pe hârtie sau de memorare a esențialului, urmând ca introducerea în baza de date să se facă ulterior, după plecarea clientului. După ce clientul a devenit „familiar” cu consilierul (de la a treia/patra ședință), în cazul în care este vorba despre date referitoare la evoluția personală a clientului (note, rezultate la chestionare de interese, aptitudini, de personalitate etc.), pentru a nu pierde timp ulterior, consilierul poate decide să completeze pe loc datele în fișa personală a clientului respectiv. Trebuie avut grijă pentru a nu transforma ședință de consiliere într-un proces formal de lucru pe calculator.

Este total nerecomandabil să se apeleze la ajutorul unor elevi mai familiarizați cu utilizarea calculatorului, pentru a se **introduce date**, nici chiar în cazul în care consilierul nu este stăpân pe utilizarea computerului, deoarece se încalcă **principiul confidențialității**.

În cazul în care consilierul utilizator al programului are nevoie de asistență în utilizarea programului, este indicat să ceară ajutorul profesorului de informatică sau altor profesori cunoscători, poate face o vizită de instruire/îndrumare la Institutul de Științe ale Educației, Laboratorul Orientare Școlară și Profesională, sau, în caz extrem, poate copia programul într-un director temporar, creat special și poate apela la ajutorul unui elev pentru a introduce câteva date fictive în baza de date, până se familiarizează cu programul.

3. Se completează datele biografice ale clientului de pe foaie.

4. Apoi, în funcție de specificul ședinței de consiliere, se vor introduce din memorie sau din fișele cu însemnări datele care interesează.

5. Utilizarea bazei de date permite:

- aflarea numărului total de ședințe de consiliere înregistrate;
- aflarea numărului total de clienți;
- aflarea numărului total de clienți cu o anumită problemă;
- aflarea numărului total de clienți de o anumită vârstă;
- listarea tuturor datelor despre un client;
- compararea datelor despre același client la același chestionar de interese/personalitate aplicat la momente diferite/în doi ani diferiți;

- compararea datelor despre interesele/aptitudinile și performanțele școlare ale unui elev.

Toate opțiunile unui elev referitoare la ruta școlară și profesională pe care dorește să o urmeze, cât și recomandările părinților, profesorilor-diriginți/altor profesori în această chestiune se vor consemna în baza de date la rubrica ***Opțiuni școlare/Opțiuni profesionale***.

Pentru a se asigura o prelucrare statistică facilă a datelor înregistrate, se recomandă menținerea unui echilibru în ceea ce privește nivelul de generalitate al datelor, nu trebuie să se omită din fișă nici o informație care ar putea fi utilă într-un viitor oricât de îndepărtat, dar nici să nu fie introduse în baza de date descrieri nesfârșite despre problemele individuale ale clientului, îngreunându-se astfel prelucrarea ulterioară a datelor.

Ce poate face calculatorul și nu poate face consilierul?

Calculatorul este un instrument care poate ușura munca unui bun profesionist. Un calculator nu se poate substitui unui consilier. Calculatorul permite stocarea mai economicoasă și mai sigură a datelor, în cazul unei utilizări adecvate, regăsirea mai rapidă a acestora, distribuirea datelor mai facilă, analize mai complexe, obținerea de date statistice. În general, calculatorul își dovedește eficiența și depășește capacitățile omului acolo unde sunt activități rutiniere (gestiunea datelor la chestionare de interese/aptitudini/personalitate) sau activități complexe cu foarte multe date sau parametri de luat în evidență simultan.

De aceea, acest program ușurează activitatea profesorului consilier, dar niciodată nu îl va suplini pe acesta. Programul nu poate fi utilizat de un diriginte de clasă, profesor de o anumită disciplină, pentru că neavând pregătire de specialitate, nu va ști cum să conducă ședința de consiliere și ce tipuri de date să înregistreze în fișele psihopedagogice informatizate.

Prin reunirea bazelor de date de la Centrele și Cabinetele (inter)școlare de Asistență Psihopedagogică și prelucrarea acestora se pot obține date statistice la nivel local, regional sau chiar național, relevante pentru ajustarea politicilor educaționale.

Bibliografie

- Offer, Marcus. **Information Technology in Careers Education and Guidance. An historical perspective. 1970-1997.** În: Taking Issue. Debates in Guidance and Counselling in Learning. London.1998
- Tomşa, Gheorghe. **Consilierea și orientarea în școlară.** București, Viața Românească 1999.
- Tomşa, Gheorghe. **Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi.** București, Viața Românească, 1999.
- Veiga, R.; Leve, M.; Watts, A.; Offer, M.; Sampson, J.; Buttler, F. **Nouvelles tendances, défis et technologies de l'orientation professionnelle transnationale** – Troisième conférence européenne sur le rôle de l'informatique dans l'orientation professionnelle. (Nurnberg), Berlin, Educational and vocational guidance, Nr. 54/1993 IAEVG, 1992.

ANEXA 1

Scrisoarea către Coordonatorii Centrelor Județene de Asistență Psihopedagogică și Chestionarul cu privire la realizarea unui program informatizat de Consilierea Carierei

Conținutul fișelor psihopedagogice informatizate după consultarea specialiștilor

Tabelele 1 - 4 conținând prelucrarea răspunsurilor la Chestionarul cu privire la realizarea unui program informatizat de Consilierea Carierei

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
Str. Știrbei Vodă, nr. 37, RO - 70732 București
Tel. 40 1 313 64 91 / 315 89 30
Fax: 40 1 312 14 47

Stimați colegi,

În vederea informatizării procedurilor de Consilierea Carierei - Institutul de Științe ale Educației, prin Laboratorul Orientare Școlară și Profesională - va elabora o nouă modalitate de înregistrare a datelor personale ale solicitanților / beneficiarilor serviciilor oferite de consilieri.

Ne propunem să oferim posibilitatea consemnării direct pe calculator a tuturor informațiilor utile activității de Consilierea Carierei și de cercetare, astfel încât serviciile oferite să devină mai operative și, totodată, să permită efectuarea de statistici, evidențe etc. ale caracteristicilor beneficiarilor.

În această intenție, vă trimitem - sub formă scrisă - o fișă, cu rugămintea de a o analiza și de a face observațiile sau completările pe care le considerați necesare.

Vă rugăm să vă exprimați opiniile despre acest instrument de lucru prin scrisoare, fax sau e-mail. Luați în considerare, cu precădere, următoarele elemente: conținut, grafică, modul de ordonare a datelor. În funcție de opiniile dv., vom putea conferi actului de Consilierea Carierei un plus de profesionalism, operaționalitate și eficiență.

V-am rămâne îndatorați dacă observațiile dv. s-ar realiza diferențiat, pe capitole ale acestei proceduri de consemnare a datelor: **copil / elev, student, adult**.

În cadrul acestora, regăsim, în mod diferențiat, următoarele subcapitole:

- date biografice
- date despre familie
- date despre școlaritate / studii / stagii de formare
- date despre ruta profesională
- trăsături de personalitate (interese, motivații, aspirații, atitudini).

Vă mulțumim și așteptăm răspunsul dv. - consemnat chiar pe acest chestionar - până la **30 septembrie 2001**, la adresa sus-menționată.

Dr. Mihai Jigău
Laboratorul Orientare Școlară și Profesională
Coordonatorul Centrului Național de Resurse pentru Orientare Profesională

1. COPIL/ELEV

Data sesiunii de consiliere: an ..... / lună ..... / zi .....

Date biografice

Numele ..... Prenumele ..... Sexul: M ..... F .....

Data nașterii: an ..... / lună ..... / zi .....

Locul nașterii: Localitatea ..... Strada ..... Nr. .... Județul .....

Naționalitatea ..... Cetățenia .....

Domiciliul stabil:

Localitatea..... Județul..... Strada ..... Nr..... Bl..... Ap..... Cod poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Date despre familie

Tipul familiei: legitimă ..... neligitimă .....

Părinți: adoptivi ..... divorțați ..... decedați ..... recăsătoriți

Tatăl: Vârsta ..... Profesia ..... Locul de muncă .....

Mama: Vârsta ..... Profesia ..... Locul de muncă .....

Frați: Nr. .... B ..... F .....

Locuiește: cu ambii părinți ... cu tata ... cu mama ... cu bunicii ... la casa de copii ... alte cazuri .....

Date despre școlaritate:

Școală primară (ultima clasă absolvită): I .... II .... III .... IV ....

Gimnaziu (ultima clasă absolvită): V .... VI .... VII .... VIII .... IX ....

- cu certificat de capacitate ....

- fără certificat de capacitate ....

Școală profesională (ultimul an absolvit): I .... II .... III ....

- cu certificat de pregătire profesională ....

- fără certificat de pregătire profesională ....

Școală de ucenici (ultimul an absolvit): I .... II .... III ....

- cu certificat de pregătire profesională ....

- fără certificat de pregătire profesională ....

Liceul (ultima clasă absolvită): X .... XI .... XII .... / XII ....

- cu diplomă de bacalaureat ....

- fără diplomă de bacalaureat ....

- cu certificat de absolvire ....

Școala postliceală / școală de maiștri

- cu certificat profesional de absolvire ....

- fără certificat profesional de absolvire ....

2. STUDENT

Data sesiunii de consiliere: an ..... / lună ..... / zi .....

Date biografice

Numele ..... Prenumele ..... Sexul: M ... F ...

Data nașterii: an ..... / lună ..... / zi .....

Locul nașterii: Localitatea ..... Județul .....

Naționalitatea ..... Cetățenia .....

Locuiește: cu părinții ..... cu colegii ..... la cămin.....singur.....alte cazuri .....

Domiciliul stabil:

Localitatea.....Județul.....Strada ..... Nr..... Bl..... Ap.....Cod poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Date despre familie

Tipul familiei: legitimă ..... nelegitimă .....

Părinți: adoptivi ..... divorțați ..... decedați ..... recăsătoriți .....

Tatăl: Vârsta ..... Profesia ..... Locul de muncă.....

Mama: Vârsta..... Profesia..... Locul de muncă .....

Frați: Nr. .... B .....F.....

Date despre studii

Liceu

Școală postliceală

Învățământul universitar

- de zi ...
- seral ...
- cu frecvență redusă ...

De scurtă durată

- cu certificat de studii universitare ...
- cu diplomă de absolvire ...
- fără diplomă de absolvire ...
- la o universitate de stat...
- o universitate privată...

De lungă durată

- cu certificat de studii universitare ...
- cu examen de licență ...
- fără examen de licență ...
- la o universitate de stat...
- o universitate privată...

Este prima facultate .....

Este a doua facultate .....

A schimbat facultatea .....

A întrerupt studiile pe motiv de: boală.....angajare ..... căsătorie ..... apariția unui copil.....
alte cazuri.....

A urmat studii / cursuri în străinătate.....

3. ADULT

Data sesiunii de consiliere: an ..... / lună ..... / zi .....

Data sesiunii de consiliere: an ..... / lună ..... / zi .....

Date biografice

Numele..... Prenumele..... Sexul: M.... F....

Data nașterii: an ..... / lună ..... / zi .....

Locul nașterii: Localitatea..... Județul.....

Naționalitatea..... Cetățenia.....

Starea civilă: necăsătorit..... căsătorit..... divorțat..... Copii (nr.).....

Domiciliul stabil

Localitatea..... Județul..... Strada ..... Nr..... Bl..... Ap..... Cod poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Domiciliul temporar

Localitatea..... Județul..... Strada ..... Nr..... Bl..... Ap..... Cod poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Date despre studii

Școală primară (ultima clasă absolvită): I... II... III... IV...

Gimnaziu (ultima clasă absolvită): V... VI... VII... VIII... IX...

- cu certificat de capacitate

- fără certificat de capacitate

Școală profesională (ultimul an absolvit): I... II... III...

- cu certificat de pregătire profesională

- fără certificat de pregătire profesională

Școală de ucenici (ultimul an absolvit): I... II... III...

- cu certificat de pregătire profesională

- fără certificat de pregătire profesională

Liceu (ultima clasă absolvită): X... XI... XII... XIII...

- cu diplomă de bacalaureat

- fără diplomă de bacalaureat

- cu certificat de absolvire

Școală postliceală / școală de maiștri

- cu certificat profesional de absolvire

- fără certificat profesional de absolvire

Învățământul universitar

- de zi ... seral ... cu frecvență redusă ...

De scurtă durată

- cu certificat de studii universitare ...

- cu diplomă de absolvire ...

- fără diplomă de absolvire ...

- la o universitate de stat...

- o universitate privată....

De lungă durată

- cu certificat de studii universitare ...

- cu examen de licență ...

- fără examen de licență ...

- la o universitate de stat...
- o universitate privată...

Studii postuniversitare

- studii aprofundate ...
- masterat ...
- doctorat ...

Cursuri / stagii de formare / perfecționare profesională

Date despre ruta profesională

Angajat:

- Data angajării.....
- Profesia / ocupația.....
- Funcția.....
- Locul de muncă.....
- Venit mediu / membru de familie.....
- Angajat cu normă întreagă.....
- Angajat cu 1/2 normă....
- Angajat temporar...
- Angajat sezonier...
- Angajat fără contract de muncă...

Nu a fost niciodată angajat...

A schimbat meseria.....de câte ori.....

A schimbat locul de muncă..... de câte ori.....

A schimbat statutul profesional.....

Somaj:

- durata
- de câte ori
- motivul:

Invaliditate:

- permanentă
- temporară
- gradul de invaliditate

Angajări anterioare

perioada..... funcția..... întreprinderea.....
 perioada..... funcția..... întreprinderea.....
 perioada..... funcția..... întreprinderea.....

4. INFORMAȚII PRIVIND TRĂSĂTURILE DE PERSONALITATE

Interese

.....
.....
.....
.....
.....

Motivații.....

.....
.....
.....
.....

Aspirații .....

.....
.....
.....
.....

Atitudini .....

.....
.....
.....
.....

Evaluări obiective (testări psihologice, realizate cu personal calificat și instrumentar și metodologie adecvate):

.....
.....
.....
.....

Observații:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Concluzii și recomandări:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Conținutul Fișelor psihopedagogice informatizate după consultarea specialiștilor:

1. COPIL/ELEV

Data ședințelor de consiliere

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

Nr. total ședințe.....

Date biografice

Numele ..... Prenumele ..... Sexul: M ..... F .....

Data nașterii: an ..... / lună ..... / zi .....

Locul nașterii: Localitatea ..... Strada ..... Nr. .... Județul .....

Naționalitatea ..... Cetățenia.....

Domiciliul stabil

Localitatea.....Județul.....Strada ..... Nr..... Bl..... Ap.....Cod poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Fișa medicală:.....

Observații.....

.....

.....

Date despre familie

Tipul familiei: legitimă ..... nelegitimă.....coezivă..... dezbinată.....

Părinți: adoptivi ..... divorțați ..... decedați ..... recăsătoriți.....

Nivelul de școlaritate: tatăl:.....mama:.....

Tatăl: Vârsta ..... Profesia .....Locul de muncă .....

Mama: Vârsta ..... Profesia ..... Locul de muncă .....

Frați: Nr. .... B ..... F .....Locul în frătrie.....

Ocupație.....

Studii.....

Locuiește: cu ambii părinți ... cu tata ... cu mama ... cu bunicii ... la casa de copii ... alte cazuri .....

Climatul socio-educational din familie.....

Condiții de viață și studiu ale copilului .....

Influențe extra-familiale.....

Responsabilitățile copilului în familie.....

Observații.....

.....

.....

Date despre școlaritate

Învățământ preșcolar (durată, normal/special).....

Școală primară (ultima clasă absolvită): I .... II .... III .... IV ....

Gimnaziu (ultima clasă absolvită): V .... VI .... VII .... VIII .... IX ....

- cu certificat de capacitate ....

- fără certificat de capacitate ....

Școală profesională (ultimul an absolvit): I .... II .... III ....

- cu certificat de pregătire profesională ....

- fără certificat de pregătire profesională ....

Școală de ucenici (ultimul an absolvit): **I** .... **II** .... **III** ....

- cu certificat de pregătire profesională ....
- fără certificat de pregătire profesională ....

Liceul (ultima clasă absolvită): **X** .... **XI** .... **XII** .... / **XII** ....

- cu diplomă de bacalaureat ....
- fără diplomă de bacalaureat ....
- cu certificat de absolvire ....

Școala postliceală / școală de maiștri

- cu certificat profesional de absolvire ....
- fără certificat profesional de absolvire ....

Performanțe școlare: preferințe..... dificultăți.....

Frecvență la activități:.....

Relații inter-personale (colegi, profesori)

Activități extrașcolare și de timp liber :.....

Orientare școlară și profesională:

- opțiunea elevului.....
- poziții față de opțiunea elevului (diriginte, profesori de specialitate, părinți): .....

Observații.....

.....

2. STUDENT

Data ședințelor de consiliere

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

Nr. total ședințe.....

Date biografice

Numele ..... Prenumele ..... Sexul: M ... F ...

Data nașterii: an ..... / lună ..... / zi .....

Locul nașterii: Localitatea ..... Județul .....

Naționalitatea ..... Cetățenia .....

Locuiește: cu părinții ..... cu colegii ..... la cămin.....singur.....alte cazuri .....

Domiciliul stabil:

Localitatea..... Județul.....Strada ..... Nr..... Bl..... Ap.....Cod poștal .....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Fișa medicală:.....

Observații.....

.....

Date despre familie

Tipul familiei: legitimă ..... nelegitimă ..... coezivă.....dezbinată.....

Părinți: adoptivi ..... divorțați ..... decedați ..... recăsătoriți .....

Tatăl: Vârsta ..... Profesia ..... Locul de muncă.....

Mama: Vârsta..... Profesia..... Locul de muncă.....

Frați: Nr. .... B.....F.....Locul în frătrie:.....Locuiesc cu părinții:.....

Surse de venit:.....

Situația material-financiară a familiei:.....

Climatul socio-educational:.....

Activități de timp liber:.....

Observații.....

.....

Date despre studii

Liceu

Școală postliceală

Învățământul universitar

- de zi ...

- seral ...

- cu frecvență redusă / IDD ...

De scurtă durată

- cu certificat de studii universitare ...

- cu diplomă de absolvire ...

- fără diplomă de absolvire ...

- la o universitate de stat...

- o universitate privată...

De lungă durată

- cu certificat de studii universitare ...

- cu examen de licență ...

- fără examen de licență ...
- la o universitate de stat...
- o universitate privată...

Este prima facultate .....

Este a doua facultate .....

A schimbat facultatea .....

A întrerupt studiile pe motiv de: boală.....angajare.....căsătorie.....apariția unui copil.....
alte cazuri.....

A urmat studii / cursuri în străinătate.....

Rezultate deosebite:.....

Observații.....

.....

3. ADULT

Data ședințelor de consiliere

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

an ..... lună ..... zi .....

Nr. total ședințe.....

Date biografice

Numele..... Prenumele..... Sexul: M.... F.....

Data nașterii: an ..... / lună ..... / zi .....

Locul nașterii: Localitatea..... Județul.....

Naționalitatea..... Cetățenia.....

Starea civilă: necăsătorit..... căsătorit..... divorțat.....

recăsătorit..... Copii (nr., genul, vârsta, ocupația) .....

Stagiul militar:.....

Domiciliul stabil

Localitatea..... Județul..... Strada ..... Nr. .... Bl..... Ap..... Cod

poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Domiciliul temporar

Localitatea..... Județul..... Strada ..... Nr. .... Bl..... Ap..... Cod poștal.....

Telefon (prefix + număr) ..... E-mail .....

Observații.....

Date despre studii

Școală primară (ultima clasă absolvită): I... II... III... IV....

Gimnaziu (ultima clasă absolvită): V.... VI.... VII.... VIII.... IX....

- cu certificat de capacitate

- fără certificat de capacitate

Școală profesională (ultimul an absolvit): I... II... III....

- cu certificat de pregătire profesională

- fără certificat de pregătire profesională

Școală de ucenici (ultimul an absolvit): I... II ...III....

- cu certificat de pregătire profesională

- fără certificat de pregătire profesională

Liceu (ultima clasă absolvită): X... XI... XII... XIII....

- cu diplomă de bacalaureat

- fără diplomă de bacalaureat

- cu certificat de absolvire

Școală postliceală / școală de maiștri

- cu certificat profesional de absolvire

- fără certificat profesional de absolvire

Învățământul universitar

- de zi ... seral ... cu frecvență redusă / IDD ...

De scurtă durată

- cu certificat de studii universitare ...

- cu diplomă de absolvire ...
- fără diplomă de absolvire ...
- la o universitate de stat...
- o universitate privată....

De lungă durată

- cu certificat de studii universitare ...
- cu examen de licență ...
- fără examen de licență ...
- la o universitate de stat...
- o universitate privată...

Specializarea..... Promoția.....

Studii postuniversitare

- studii aprofundate
- masterat
- doctorat

Cursuri / stagii de formare / perfecționare profesională

Observații.....
.....

Date despre ruta profesională

Angajat:

- Data angajării.....
- Profesia / ocupația.....
- Funcția.....
- Locul de muncă.....
- Venit mediu / membru de familie .....
- Angajat cu normă întreagă.....
- Angajat cu 1/2 normă....
- Angajat temporar...
- Angajat sezonier...
- Angajat fără contract de muncă...

Nu a fost niciodată angajat....

A schimbat meseria.....de câte ori.....Motivul.....

A schimbat locul de muncă..... de câte ori..... Motivul.....

A schimbat statutul profesional..... Motivul.....

Alte surse de venit.....

Somaj:

- durata; ..... - de câte ori .....; - motivul .....; - participare la cursuri de reconversie profesională

Invaliditate:

- permanentă
- temporară
- gradul de invaliditate

Angajări anterioare

- perioada..... locul de muncă .....întreprinderea ..... funcția .....
- perioada..... locul de muncă .....întreprinderea ..... funcția .....
- perioada..... locul de muncă .....întreprinderea ..... funcția .....

Observații.....
.....

4. INFORMAȚII PRIVIND TRĂSĂTURILE DE PERSONALITATE

Interese

.....
.....
.....
.....
.....

Motivații.....

.....
.....
.....

Aspirații .....

.....
.....
.....

Aptitudini .....

.....
.....
.....

Atitudini .....

.....
.....
.....

Evaluări obiective (testări psihologice, realizate cu personal calificat și instrumentar și metodologie adecvate):

.....
.....
.....

Observații: .....

.....
.....
.....
.....

Concluzii și recomandări: .....

.....
.....

Tabel 1

Opinii ale consilierilor cu privire la Fișa de înregistrare a datelor despre COPIL/ELEV

BN - apreciază că, în principiu, este vorba despre mai multe ședințe de consiliere, deci să se consemneze *Perioada*

BV - de adăugat *Numărul curent al fișei*

CJ - *Ședință de consiliere* este mai potrivit decât *Sesiune*

CT - Data primei sesiuni de consiliere; Perioada sesiunilor de consiliere

Date biografice	BT - de adăugat <i>B.I.</i> (se completează la 14 ani) CJ - <i>Locul nașterii, Naționalitatea, Cetățenia</i> nu sunt informații relevante despre subiect CT - de adăugat <i>Domiciliul permanent</i> DJ - de adăugat <i>Date despre starea de sănătate</i> (deficiențe, antecedente medicale / ereditare) TR - să cuprindă un subcapitol <i>Date privind starea sănătății</i> TL - la <i>Tipul familiei</i> să se facă alegere între coezivă / dezbinată, deoarece există multe familii legitime lipsite de coeziune, dar și familii nelegitime coezive - de adăugat <i>Date despre o eventuală detenție</i> în rândul părinților (știut fiind faptul că detenția poate crea dificultăți în reinsertia socio-profesională)
-----------------	--

Date despre familie	<p>AB - de adăugat <i>Familia monoparentală</i> ca tip distinct de familie</p> <ul style="list-style-type: none"> - de adăugat <i>Nivelul de școlaritate a părinților</i> <p>BT - de adăugat <i>Locul în fratrie, Ocupație, Studii, Alte informații</i> (stare civilă, cazier, stare de sănătate, eventuale modificări survenite) despre frați, surori</p> <ul style="list-style-type: none"> - de adăugat <i>Situația juridică a copilului</i> (în familie: natural, adoptat, încredințat sau în instituții: abandonat, orfan, caz social) - de adăugat <i>Mutațiile survenite în domiciliul copilului, pe parcursul școlarității</i> (școala, localitatea, domiciliul, motivul, data) - de adăugat la fiecare părinte <i>Starea sănătății, Cazier judiciar, Alte observații</i> (caracterul, conduita în familie și societate etc.) - de adăugat <i>Situația cuplului parental</i> (Structurat: natural, reîntregit, tutorial, destructurat / monoparental: divorț, separare, deces tată, deces mamă, Alte situații: concubinaj, fără părinți) și <i>Alte observații</i> (după caz, numele instituției sau noului / noilor părinți, data și locul nașterii acestora, studii, profesie, loc de muncă, funcție, starea sănătății, cazier, trăsături de caracter, conduită în familie și societate etc.) - de adăugat <i>Climatul socio-educational în familie</i> (nivelul veniturilor realizate în familie (înalt, mediu, mic), <i>Modificări în situația veniturilor</i> (în ce constă, cauza), <i>Situația materială a familiei, Condiții de locuit</i> (condiții igienico-sanitare, casă / apartament, condiții de studiu), <i>Schimbări ale nivelului de trai</i> (în ce constă, cauza) - de adăugat <i>Relații intra-familiale / atmosfera în familie</i> (cooperare, indiferență, conflict), <i>Schimbări în relațiile intra-familiale</i> (în ce constă, cauza), <i>Atitudinea familiei față de școală</i> (cooperare, indiferență, conflict), <i>Schimbări în atitudinea familiei față de școală</i> (în ce constă, cauza) - de adăugat <i>Caracteristici ale mediului social / anturajul</i> (tipul cartierului, spații de joacă și/sau odihnă, prieteni) - de adăugat <i>Estimare generală a mediului familial și social; Implicațiile asupra educației și dezvoltării (Predicția de dezvoltare)</i> pe cicluri de școlaritate <p>BN - nu este ușor de definit <i>Tipul familiei</i> (legitimă / nelegitimă)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de reformulat <i>Părinții</i> căci se pot afla concomitent în toate cele patru situații <p>B - <i>Locuiește</i> la Centrul de plasament, în loc de Casa de copii</p> <p>CS - <i>Tipul familiei</i>: organizată, concubinaj sau familie de încredințare (plasament familial)</p> <p>CT - <i>Tipul familiei</i> să fie înlocuit cu <i>Părinții</i>. De scos categoria <i>Recăsătoriți</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Frați</i> de adăugat <i>Vârsta, Ocupația, Locuiesc sau nu împreună cu subiectul</i> <p>DJ - de adăugat date despre frați: <i>Vârsta, Ocupația, Locul unde își desfășoară activitatea</i></p> <p>GR - de adăugat <i>Atmosfera și climatul familial</i> (raporturi armonioase, raporturi punctate de conflicte mici și trecătoare, dezacorduri puternice în familie, familie destrămată sau în curs de destrămare), <i>Condiții de viață și de muncă ale elevului</i> (precare, la limită, acceptabile, bune, foarte bune), <i>Influențe din afara familiei</i> (profesori, colegi, prieteni, rude, mass-media)</p> <p>TR - de adăugat <i>Climatul socio-afectiv al familiei, Starea materială a familiei, Nivelul educațional al membrilor familiei, Tipul de ocupație al membrilor</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Părinți</i> - decedați (<i>care?</i>), recăsătoriți (<i>care?</i>) - De adăugat <i>Părinți naturali</i> (familie normală) - <i>Frați</i> - de adăugat <i>Vârsta</i>
---------------------------	---

Date despre școlaritate	<p>AB - de adăugat rubricile <i>Învățământ preprimar (numărul de ani frecvențați), Învățământul special pentru deficiențe (numărul de clase urmate, integrat în învățământul de masă în clasa), Frecvența la școală</i></p> <p>BT - de adăugat <i>Starea de sănătate a copilului</i> (Date anamnestice până la data evaluării primare / clasa I: boli, traume fizice, situații deosebite), <i>Probleme de sănătate apărute pe parcursul școlarității</i> (problema, data, măsuri luate, rezultatul intervenției), <i>Fișa examinărilor medicale de specialitate</i> (specialitatea, cine solicită, datele examinărilor, rezultatele, medicul examinator/clinica), <i>Profilul medical al copilului</i> (la înscrierea în ciclurile de școlaritate, pe bază de calificative 1-5: sistemele, înălțime, greutate)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de adăugat <i>Profilul psihologic</i> (Dezvoltarea intelectuală, afectivă și motivațională, volitivă, personalității; Apreciere prin calificative 1-5, Observații). Fiecare termen de specialitate este explicat, în sens comun, într-o anexă a fișei. - de adăugat <i>Fișa examinărilor psihologice</i> (Data, testul aplicat, cine a solicitat, motivul, rezultatele testării, observațiile examinatorului) - de adăugat <i>Estimare generală asupra stării de sănătate fizică și psihică a copilului; Implicațiile asupra educației și dezvoltării (predicția de dezvoltare)</i> - pe cicluri de școlaritate - de adăugat <i>Situația școlară</i> (clasa, media generală, disciplinele cu rezultatele cele mai bune, disciplinele cu rezultatele cele mai slabe, situații de eșec și explicații), <i>Alte observații</i> - de adăugat <i>Timpul liber al copilului</i> (Activități de timp liber, locul de desfășurare) - de adăugat <i>Acțiuni de intervenție educațională (pentru recuperarea, ameliorarea sau creșterea performanțelor școlare): problema, tipul intervenției, perioada, cine a intervenit, rezultatul intervenției.</i> - de adăugat <i>Orientare Școlară și Profesională</i> (Nivelul de aspirație al copilului, Opțiunea copilului și separat, a părinților, Aprecierea opțiunii de către diriginte și/sau psiho-pedagog, Sfatul final de OSP - se completează la sfârșitul școlarității obligatorii) <p>BR - de adăugat <i>Rezultate deosebite</i> (curriculare / extra-curriculare)</p> <p>BN - e suficient să cuprindă doar <i>Școala / unitatea școlară, Clasa, Profilul</i> (căci etapele superioare de școlaritate le presupun pe cele inferioare)</p> <p>CJ - Liceul de adăugat <i>Tip de bacalaureat</i> (A, B, C) în perspectivă</p> <p>CT - Liceul de adăugat <i>Media aproximativă la bacalaureat</i></p> <p>DB - de adăugat <i>Prezența la cursuri</i> (slabă, medie, bună)</p> <ul style="list-style-type: none"> - de adăugat <i>Relații interpersonale cu colegii, profesorii, dirigințele, familia</i> (adecvate/inadecvate) <p>DJ - de adăugat <i>Corigențe, Repetenție, Exmatriculări, Sancțiuni/recompense</i></p> <p>GR - de adăugat <i>Situația școlară pe ultimul an</i></p> <p>SV - de adăugat <i>Aspirațiile și reacțiile părinților în legătură cu rezultatele școlare, Cercuri pe materii frecventate</i> (clasa, cercul, rezultate), <i>Participarea la concursuri școlare și extrașcolare, Date medicale</i> (antecedente, dezvoltarea fizică și starea sănătății), <i>Ce vrea să urmeze după absolvirea școlii</i></p>
-------------------------	--

AB - de introdus capitolul *Starea de sănătate și situații speciale în familie* între capitolele *Date despre familie* și *Date despre școlaritate*. Acest capitol să prevadă dacă

individul este în evidență cu boli cronice, este deficient psihomotor. De asemenea, să se menționeze *Situația școlară ă actuală* (promovat, corigent, repetent, performanțe școlare)

TM - propune introducerea unui capitol *Date despre educația continuă*, care să cuprindă: Cursuri la Palatul copiilor, Alte cursuri, Asociații sportive, Activități de cerc în școală, Cursuri la decizia școlii, Participarea la formații de teatru / muzică, Participarea la echipe sportive, Participări la competiții, concursuri, olimpiade, Cursuri la distanță, Cursuri de IT, Cursuri de limbi străine, Alte formări de care a fost interesat, Domenii în care s-a perfecționat singur (hobby), Participări la sesiuni de comunicări, Apartenența la asociații profesionale sau alte asociații

NT - a fost de acord cu toți itemii propuși de echipa de cercetători din ISE, fără a avea alte observații

DJ - folosește în activitatea curentă o *Fișă de înregistrare a solicitantului / clientului*, în care se regăsesc multe dintre elementele propuse în modelul ISE, în format simplificat

BT - propune o fișă longitudinală pentru elevi: *Fișa personală*, pe care o experimentează în anul școlar 2001/2002

Tabel 2

Opinii ale consilierilor cu privire la Fișa de înregistrare a datelor despre STUDENT

BV - de adăugat *Numărul curent al fișei*

CJ - *Ședință*, nu sesiune

CT - Data *Primei* sesiuni de consiliere

- *Perioada* sesiunilor de consiliere

DB - Studenții nu fac obiectul activității consilierilor din învățământul preuniversitar

Date biografice	AR - De adăugat <i>Date despre starea sănătății</i> (boli cronice, deficiențe psihomotorii) CJ - <i>Locul nașterii, Naționalitatea, Cetățenia, Locuiește cu...</i> nu sunt informații relevante despre subiect CT - de adăugat <i>Domiciliul permanent</i> TR - Să cuprindă un subcapitol <i>Date privind starea sănătății</i>
Date despre familie	BT - de adăugat <i>Locul în fratrie</i> CS - de adăugat <i>Cod numeric personal</i> CT - <i>Frați</i> de adăugat <i>Vârsta, Ocupația, Locuiesc sau nu împreună cu părinții</i> TR - <i>Frați</i> de adăugat <i>Vârsta</i> TL - <i>Tipul familiei - coezivă / dezbinată în loc de legitimă / nelegitimă</i> - de adăugat <i>Informații despre o eventuală detenție și Motivul detenției</i>
Date despre studii	BR - de adăugat <i>Rezultate deosebite</i> (în domeniul pentru care se specializează, în alte domenii) BV - de adăugat <i>Colaborări cu diferite instituții</i> CT - <i>Învățământ universitar</i> - de adăugat <i>Învățământ deschis la distanță (IDD)</i> - <i>Cursuri în străinătate</i> - de adăugat <i>Țara, Perioada</i> TL - este irelevant dacă studentul a absolvit o universitate de stat sau particulară, dacă acceptăm că sunt alternative viabile, în concordanță cu prevederile legale

Tabel 3

Opinii ale consilierilor cu privire la Fișa de înregistrare a datelor despre ADULT

BV - de adăugat *Numărul curent al fișei*

CJ - nu consideră că adulții intră în populația țintă

CT - Data *Primei* sesiuni de consiliere

- *Perioada* sesiunilor de consiliere

DB - Adulții nu fac obiectul activității consilierilor din învățământul preuniversitar

Date biografice	CS - de adăugat <i>Codul numeric personal și Număr carnet asigurare de sănătate</i> CT - <i>Starea civilă</i> - de adăugat <i>Recăsătorit</i> - <i>Copii</i> - (de precizat <i>Genul, Vârsta, Ocupația</i>) TR - Să cuprindă un subcapitol <i>Date privind starea sănătății</i> TL - <i>Părinți</i> - de adăugat <i>Informația referitoare la o eventuală detenție</i>
Date despre studii	CT - <i>Învățământ universitar</i> - de adăugat <i>Învățământ deschis la distanță (IDD) și Titlul complet al universității și Promoția</i> - <i>Cursuri / stagii</i> - de adăugat <i>Titlul cursului și Perioada</i>
Date despre ruta profesională	BT - <i>Angajat</i> - Să se înscrie separat <i>Profesia și Ocupația</i> - e neclar ce înseamnă <i>Angajat fără contract de muncă</i> - <i>Angajări anterioare</i> - în loc de <i>Întreprinderea să fie Locul de muncă / instituția</i> B - <i>Viață profesională</i> în loc de <i>Rută profesională</i> CT - <i>Angajat</i> - de adăugat <i>Angajat plata cu ora și Alte surse de venit</i> DB - <i>Șomaj</i> - de adăugat <i>A participat sau nu la cursuri de reconversie profesională</i> TL - este irelevant dacă studentul a absolvit o universitate de stat sau particulară, dacă acceptăm că sunt alternative viabile, în concordanță cu prevederile legale - de adăugat <i>Motivul schimbării meseriei / locului de muncă</i>

Tabel 4

**Opinii ale consilierilor cu privire la Fișa de înregistrare a datelor despre
TRĂSĂTURILE DE PERSONALITATE**

Interese	CT - De diferențiat <i>Interese: bine definite și manifeste, mediu definite, slab definite, neconștientizate</i> - de adăugat <i>Natura (domeniul vizat)</i>
Motivații	CT - de diferențiat <i>Motivație: extrinsecă - de natură..., intrinsecă - de natură..., mixtă</i> IS - <i>Motive în loc de Motivații</i>
Aspirații	BN - <i>Aspirații și aptitudini</i> CT - de diferențiat <i>Aspirații: înalte, medii, scăzute în raport cu... (nu cu vârsta cronologică a subiectului)</i> GR - de adăugat <i>Aptitudini</i>
Atitudini	BR - de adăugat <i>Aptitudini după Atitudini</i> CT - de diferențiat <i>Atitudini: pozitive, negative, neutre în funcție de...</i> IS - de completat <i>Atitudini față de...</i> - de adăugat <i>Aptitudini generale și specifice</i>
Evaluări obiective	BT - toate consemnările ar trebui să fie obiective. Numele rubricii să fie <i>Aptitudini</i> BV - spațiu mult mai mare pentru această rubrică CS - de adăugat <i>Profilul personalității (probele standard utilizate)</i> CT - de adăugat <i>Set de materiale investigative specifice consilierii</i> SV - enumeră ce se poate folosi și măsura: teste de personalitate, inteligență, memorie, atenție, spirit de observație, temperament, aptitudini tehnice, teste proiective, chestionare interese, creativitate, echilibru emoțional, voință GR - de adăugat <i>Concordanță / Neconcordanță opțiunea elevului, opțiunea familiei, recomandarea școlii / centrului, aspirațiile elevului - posibilitățile personale după această rubrică</i>
Observații	BT - să se numească <i>Alte observații</i> BR - Titlu <i>OSP</i> , cuprinzând: <i>opțiunea elevului / studentului, opțiunea părinților, recomandarea consilierului</i> CT - de adăugat <i>Diagnoză și Prognoză</i>
Concluzii și recomandări	BR - să se numească <i>Concluzii și Observații</i> CJ - atenție la <i>Recomandări</i> . Consilierea este sprijin pentru client să ia decizia cea mai potrivită pentru el CT - de adăugat <i>Date suplimentare, în funcție de diagnoză și prognoză</i> TR - de adăugat <i>Temperamentul, Aptitudinile, Relaționarea interpersonală (Integrarea socială)</i>

AR - propune o nouă rubrică: *Abilități de relaționare în grup (comunicare, cooperare etc.)*
DJ - folosește în activitatea curentă *Fișa de caracterizare finală*, care conține, în plus față de fișa propusă de Institutul de Științe ale Educației informații referitoare la *Deprinderile, Aptitudinile și Trăsăturile de caracter*.